ЛУЦЬКА ФІЛІЯ
ВПНЗ ЛЬВІВСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «МОНАДА»

Циклова комісія _____

_____

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник директора
з навчальної роботи

_____

«___» _____ 20___ року

Робоча програма
навчальної дисципліни (освітньої компоненти)
«ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ»

Галузь знань:	***I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення***
Спеціальність:	***I1 Стоматологія***
Освітньо-професійна програма:	***Стоматологія ортопедична***
Відділення:	***Стоматологія***

Робоча програма з навчальної дисципліни /освітньої компоненти «**Історія та культура України**» для студентів/здобувачів освіти Луцької філії ВПНЗ Львівський медичний фаховий коледж «Монада», які навча-ються за ОПП «Стоматологія ортопедична» зі спеціальності І1 «Стоматологія» професійної кваліфікації «технік зубний». – 19 с.

Розробник: ***Оксамитний Юрій Анатолійович,*** викладач дисципліни «Історія та культура України».

Робоча програма затверджена на засіданні предметної (циклової) комісії

_____

_____

Протокол від № 1 від «__»_____ 202__року

Голова циклової комісії _____ _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

«Доповнено та продовжено»

20__/20__ н.р. протокол від «___»_____20____р. №____

20__/20__ н.р. протокол від «___»_____20____р. №____

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

<table>
<tr><th>Найменування показників</th><th>Галузь знань, спеціальність, рівень освіти</th><th colspan="3">Характеристика навчальної дисципліни</th></tr>
<tr><td></td><td></td><td colspan="3">Денна/заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 4</td><td>Галузь знань:
І Охорона здоров’я та соціальне забезпечення</td><td colspan="3">Нормативна</td></tr>
<tr><td>Модульних контролів –</td><td rowspan="4">Спеціальність:
І1 Стоматологія</td><td colspan="3">Рік підготовки</td></tr>
<tr><td>Підсумкових контролів –</td><td>2-й</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Індивідуальна навчальна робота студентів _____</td><td colspan="3">Семестр</td></tr>
<tr><td>Загальна кількість годин – 120</td><td>3 і 4-й</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="11">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – кількість .
самостійної роботи студента – кількість.</td><td rowspan="11">Рівень освіти:
фахова передвища освіта (НРК 5)

Освітньо-професійний ступінь:
фаховий молодший бакалавр</td><td colspan="3">Лекції</td></tr>
<tr><td>36/8 год.</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="3">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>20/6 год.</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="3">Лабораторні</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="3">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>34/76 год.</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="3">Іспит (екзамен)</td></tr>
<tr><td>30 год.</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="3">Вид контролю:</td></tr>
<tr><td>ПМК (у формі екзамену)</td><td></td><td></td></tr>
</table>

2. МЕТА ТА ЦІЛІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни/освітньої компоненти «***Історія та культура України***» призначена для студентів/здобувачів освіти денної/заочної форми навчання Луцької філії ВПНЗ Львівський медичний фаховий коледж «Монада», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Стоматологія ортопедична» та здобувають освітньо-професійний ступінь передвищої освіти ***«фаховий молодший бакалавр»*** зі спеціальності ***І1 Стоматологія*** професійної кваліфікації ***«технік зубний».***

Робоча навчальна програма відповідає вимогам навчально-виховного процесу, визначеним у «Положен-ні про організацію освітнього процесу в Луцькій філії ВПНЗ Львівський медичний фаховий коледж «Монада», та розроблена відповідно до робочого навчального плану для спеціальності І1 «Стоматологія», затвердженого Директором Луцької філії. Програма укладена на основі комплексу освітніх компонент ОПП «Стоматологія ортопедична», введеної в дію рішенням педагогічної ради, а також навчальної програми курсу «Історія України», схваленої комісією з історії України Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України (витяг з протоколу № 4 від 30.06.2011 р.) та рекомендованої для вико-ристання у закладах фахової передвищої освіти, що здійснюють підготовку здобувачів освітнього ступеня «фаховий молодший бакалавр» (лист Інституту інноваційних технологій і змісту освіти від 22.07.2011 р. № 1.4/18-2326). У зв’язку з рішенням Міністерства освіти і науки залучити студентів, які завершуватимуть здобуття повної загальної (профільної) середньої освіти у закладах фахової передивщої освіти у формі ЗНО (під час воєнного стану – НМТ), до даної робочої програми були інтегровані освітні стандарти з історії України, зазначені у чинній програмі зовнішнього незалежного оцінювання з історії України (Наказ Мініс-терства освіти і науки № 696 від 26.06.2018 р.).

Мета викладання навчальної дисципліни «Історія та культура України»: засвоєння та розуміння студентами історії виникнення та формування українського народу та української державності, утвердження національної самобутності, висвітлення політичної діяльності соціальних груп в Україні на відповідних етапах

історичного розвитку; вивчення здобутків української матеріальної та духовної культури від її витоків до сьогодення, визначення ролі і місця вітчизняної культури у світовій та європейській культурній спадщині.

Основними ***завданнями*** вивчення навчальної дисципліни є:

- допомогти студенту зрозуміти сучасність за допомогою аналізу минулого, оволодіти основами методики історичного дослідження, зокрема ретроспективного, порівняльного, діалектичного методу, історичної хронології;
- виробити навички наукової роботи з історичними першоджерелами, різноманітною навчальною літературою; навчити студента методиці самостійної роботи при підготовці до занять та підсумкового контролю знань;
- зацікавити історією, практикуючи відвідання історичних музеїв, історико-культурних пам'яток, інформуючи про найактуальніші проблеми сучасної історії та політики;
- спонукати до усвідомлення національного інтересу, необхідності захисту суверенітету, тери-торіальної цілісності своєї держави в умовах реальних військово-політичних, інформаційних та інших викликів;
- сприяти формуванню політичної та правової культури, громадянської самосвідомості, пошани до державної символіки України в гармонійному поєднанні із національними та загальнолюдськими цінностями;
- виховувати високий рівень культури, громадянської відповідальності, національної гідності, патріотизму.
- навчити та провадити творчу діяльність для забезпечення якості освіти, довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Загальні компетентності.

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій; використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та здорового способу життя.

ЗК 6. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 7. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.

Спеціальні компетентності.

СК 4. Здатність приймати обґрунтовані рішення в професійній діяльності, оцінювати та забезпечувати якість виконаних робіт, здійснювати самоконтроль за обсягом виконаної роботи.

СК 9. Здатність працювати автономно та у колективі, налагоджувати конструктивну роботу з кожним членом команди, застосовувати сучасні засоби комунікації з метою обміну професійним досвідом.

Предметні компетентності.

- вміння орієнтуватися в історичному просторі та часі;
- вміння розглядати суспільні явища в розвитку та в конкретно-історичних умовах певного часу;
- здатність співвідносити історичні події, явища з періодами, орієнтуватися в науковій періодизації історії;
- готовність використовувати періодизацію як спосіб пізнання історичного процесу;
- здатність співвідносити розвиток історичних явищ і процесів з географічним положенням країн та природними умовами;
- готовність користуючись картою, пояснювати причини і наслідки історичних подій, процесів вітчизняної та всесвітньої історії, основні тенденції розвитку міжнародних відносин; характеризувати, історичний процес та його регіональні особливості;
- вміння працювати з джерелами історичної інформації ;
- здатність систематизувати історичну інформацію, складаючи таблиці, схеми, різні типи планів;
- готовність критично аналізувати, порівнювати та оцінювати історичні джерела, виявляти тенденційну інформацію й пояснювати її необ'єктивність;
- вміння формулювати оцінки і версії історичного руху й розвитку;
- готовність порівнювати й оцінювати факти та діяльність історичних осіб з позиції загально-людських та національних цінностей, визначати власну позицію щодо суперечливих питань історії;
- здатність виявляти інтереси, потреби, протиріччя в позиціях соціальних груп і окремих осіб та їх роль в історичному процесі, тенденції і напрями історичного розвитку;
- готовність оцінювати різні версії й думки про минулі історичні події, визнаючи можливість

необ’єктивності окремих джерел;
- доброчесно використовувати в навчанні науковий доробок інших авторів;
- здатність впливати на формування культури академічної доброчесності.

Після вивчення дисципліни «Історія та культура України» здобувач освіти:
- знає свої права і обов’язки як члена суспільства, і усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України (ПРН 1);
- розуміє основні закономірності розвитку природи та суспільства, медицини як галузі людської діяль-ності;
- формує здатність до конструктивної міжособистісної взаємодії;
- популяризує надбання національної та світової культурної спадщини, а також сприяє проявам патріотизму, національного самоусвідомлення та етнокультурної самоідентифікації.
- усвідомлює власну причетність до традицій і цінностей національної культури;
- орієнтується в історичному часі та просторі;
- розглядає суспільні явища в розвитку та в конкретно-історичних умовах певного часу;
- співвідносить історичні події, явища з періодами історії;
- користуючись картою, пояснює причини і наслідки історичних подій, процесів історії; характеризує, історичний процес та його регіональні особливості;
- працює з джерелами історичної інформації; користується довідковою літературою, Інтернетом тощо для самостійного пошуку інформації;
- критично аналізує, порівнює та оцінює історичні джерела, виявляє тенденційну інформацію й пояснює її необ’єктивність;
- формулює оцінки і версії історичного руху й розвитку;
- оцінює різні версії й думки про минулі історичні події, визнаючи можливість необ’єктивності окремих джерел.

Очікувані результати навчання. Після завершення вивчення навчальної дисципліни «Історія та культура України» здобувач освіти: знає та розуміє основні етапи формування українського народу, державності та культури, ключові події, явища й процеси в історії України; орієнтується в історичному часі та просторі, використовує наукову періодизацію, історичну карту для пояснення причин і наслідків історичних подій; аналізує суспільні явища та історичні процеси в їх розвитку та конкретно-історичних умовах; працює з джерелами історичної інформації, критично оцінює їх зміст, виявляє тенденційність та можливу необ’єктивність; порівнює різні інтерпретації історичних подій, формулює власні обґрунтовані оцінки та висновки; застосовує знання з історії та культури України для розуміння сучасних суспільно-політичних процесів; усвідомлює цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини, національної ідентичності та культурної спадщини; демонструє повагу до державної символіки, історичних традицій і культурних надбань України; дотримується принципів академічної доброчесності під час навчальної та самостійної роботи; працює індивідуально та в групі, аргументовано висловлює власну позицію, дотримуючись культури наукової та громадянської дискусії.

3. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ»

для студентів спеціальності І1 Стоматологія (ОПП «Стоматологія ортопедична»)

№ з/п	Назви тем модульних контролів	Обсяг навчальних занять (год.)					Обсяг навчальних занять (год.)				
		денна форма					заочна форма				
		Усього	Лекції	Практичні	Індивідуальні	Самостійна робота	Усього	Лекції	Практичні	Індивід-ні	Самост-тійна робота
Модульний контроль 1. Історія та культура України від найдавніших часів до кінця XIX ст.											
1.	Предмет і завдання курсу.	2	2				1	2			
2.	Початки людської цивілізації. Стародавня історія України.	6	3			2+1	4				2+1
3.	Русь-Україна (Київська держава).	6	4			2	2				2
4.	Королівство Руське (Волинсько-Галицька держава).	2	1	2			3				3
5.	Культура і духовність Київоруської та Волинсько-Галицької держави.	1					3				3
6.	Руські удільні князівства у XIV – початок XVI ст. Культура.	4	2	2		2	6	2			4+2
7.	Українські землі у складі інших держав середини XVI – першої половини XVII ст.	5	2			3	4				3
8.	Національно-культурні процеси й духовне життя середини XVI – першої половини XVII ст. Украї-нський Ренесанс.	2					1				
9.	Козацька революція середини XVII ст.	2		2			1	2			
10.	Утворення козацької держави. Війна за суверенітет козацької держави другої половини XVII ст.	6	2			3+1	5				3+1
11.	Україна та ранньомодерні імперії наприкінці XVII – у XVIII ст. Розвиток Гетьманщини, Південної та Правобережної України.	4		2		2+1	5		2		2+1
12.	Козацьке бароко. Культурні над-бання та цінності Гетьманщини та Правобережної України.	1					3				3
13.	Українські землі під владою Росій-ської та Австрійської імперій у першій половині XIX ст. Націо-нальне відродження.	4	2	4		1	2		2		1
14.	Українські землі у другій половині XIX ст.	3				2	3				2
15.	Культура України XIX ст. – початку XX ст.	2					3				3

	Разом за 1 модуль	**50**	**18**	**12**		**20**					
Модульний контроль 2. Історія та культура України XX – початку XXI ст.											
16.	Україна на початку XX ст.	3	2			2	4				2+2
17.	Україна в роки Першої світової війни.	3				2	4				2+2
18.	Початок української революції. Українська державність в 1918 – 1921 рр.	6	2	2		2	4	2			2
19.	Україна (УСРР) в умовах встановлення та закріплення радян-ського тоталітарного комуністич-ного режиму.	4	2	2			2		2		
20.	Західноукраїнські землі у міжвоєнний період.	3	2			1	3				2+1
21.	Україна в період Другої світової війни (1939 – 1945 рр.).	2	2				3				3
22.	Україна в перші повоєнні роки (1945 – початок 50-х рр.).	2	2				1				1
23.	Україна в умовах політичної та економічної лібералізації суспіль-ства (1953–1964 рр.). Культура та духовне життя.	4	2	2		2	3				1+2
24.	Україна в період загострення кризи тоталітарної системи (середина 60 – початок 80-х рр. XX ст.). Культура та духовне життя.	2					2				2
25.	Розпад Радянського Союзу і відродження незалежності України.	2	2				4				4
26.	Україна в умовах незалежності. Становлення української держави.	3	2			2	6				4+2
27.	Творення нової України. Євро-пейський вибір України. Росій-ська-українська війна.	5		2		3	7				4+3
28.	Культура незалежної України кінця XX – початку XXI ст.	1					1				1
	Разом за 2 модуль	**40**	**18**	**8**		**14**					
29.	Підготовка та проходження ПМК (у формі іспиту (екзамену))	**30**					**30**				
	Усього годин	**120 год**	**36 год**	**20 год**		**34 год**	**120 год**	**8 год**	**6 год**		**76 год**

3. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ»

для студентів спеціальності І1 Стоматологія (ОПП «Стоматологія ортопедична»)

№ з/п	Назви тем модульних контролів	Обсяг навчальних занять (год.)				
		Усього	Лекції	Практичні	Індивідуальні	Самостійна робота
Модульний контроль 1. Історія та культура України від найдавніших часів до кінця XVIII ст.						
1.	Предмет і завдання курсу.	2	2			
2.	Початки людської цивілізації. Стародавня історія України.	6	3			2+1
3.	Русь-Україна (Київська держава).	6	4			2
4.	Королівство Руське (Волинсько-Галицька держава).	2	1	2		
5.	Культура і духовність Київоруської та Волинсько-Галицької держави.	1				
6.	Руські удільні князівства у XIV– початок XVI ст. Культура.	4	2	2		2
7.	Українські землі у складі інших держав середини XVI – першої половини XVII ст.	5	2			3
8.	Національно-культурні процеси й духовне життя середини XVI – першої половини XVII ст. Український Ренесанс.	2				
9.	Козацька революція середини XVII ст.	2		2		
10.	Утворення козацької держави. Війна за суверенітет козацької держави другої половини XVII ст.	6	2			3+1
11.	Україна та ранньомодерні імперії наприкінці XVII – у XVIII ст. Розвиток Гетьманщини, Південної та Правобережної України.	5		2		2+1
12.	Козацьке бароко. Культурні надбання та цінності Гетьманщини та Правобережної України.	2				
13.	Українські землі під владою Російської та Австрійської імперій у першій половині XIX ст. Національне відродження.	4	2	4		1
14.	Українські землі у другій половині XIX ст.	3				2
15.	Культура України XIX ст. – початку XX ст.	2				
	Разом за 1 модуль	**50**	**18**	**12**		**20**
Модульний контроль 2. Історія та культура України XIX – початку XXI ст.						
16.	Україна на початку XX ст.	3	2			2
17.	Україна в роки Першої світової війни.	3				2
18.	Початок української революції. Українська державність в 1918–1921 рр.	6	2	2		2

19.	Україна (УСРР) в умовах встановлення та закріплення радянського тоталітарного комуністичного режиму.	4	2	2		
20.	Західноукраїнські землі у міжвоєнний період.	3	2			1
21.	Україна в період Другої світової війни (1939 – 1945 рр.).	2	2			
22.	Україна в перші повоєнні роки (1945 – початок 50-х рр.).	2	2			
23.	Україна в умовах політичної та економічної лібералізації суспільства (1953–1964 рр.). Культура та духовне життя.	4	2	2		2
24.	Україна в період загострення кризи тоталітарної системи (середина 60 – початок 80-х рр. XX ст.). Культура та духовне життя.	2				
25.	Розпад Радянського Союзу і відродження незалежності України.	2	2			
26.	Україна в умовах незалежності. Становлення української держави.	3	2			2
27.	Творення нової України. Європейський вибір України. Російсько-українська війна.	5		2		3
28.	Культура незалежної України кінця XX – початку XXI ст.	1				
	Разом за 2 модуль	**40**	**18**	**8**		**14**
29.	Підготовка та проходження ПМК (у формі іспиту (екзамену))	**30**				
	Усього годин	**120 год**	**36 год**	**20 год**		**34 год**

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ»

для студентів спеціальності І1 Стоматологія (ОПП «Стоматологія ортопедична»)

№ з/п	Назва теми, зміст заняття	Обсяг навчаль-них занять (год.)	Джерело інформації *Власов, Історія України: комплексне видання, 2025 Лазарович М. Історія та культура України : підручник,2024*
1.	**Предмет і завдання курсу.** Академічна доброчесність. Історія як наука і як процес. Поняття «культура». Матеріальна і духовна культура. Елітарна культура і масова культура. Артефакти. Періодизація та функції історії України. Джерела та історіографія. ***№ 1***	2	*Опрацювати конспект, Лазарович с.11-16*
2.	**Початки людської цивілізації. Стародавня історія України.** Теорії походження людини. Виникнення та розселення первісних людей. Українські землі в епоху палеоліту, мезоліту. Розселення первісних людей. Мідний вік та епоха бронзи. «Неолітична революція». Стоянки. Пам'ятки трипіль-ської культури. Залізний вік: формування цивілізованого суспільства. Народи Північного Причорномор'я. Антична цивілізація Північного Причорномор'я. Грецькі поліси Північного Причорномор'я. ***№ 2***	2	*Опрацювати конспект; Лазарович с.17-33, Власов с.8-12.*
3.	**Східні слов'яни. Русь-Україна (Київська держава). Перші князі Києворуської держави.** Розселення східних слов'ян. Суспільне та господарське життя і духовний світ давніх слов'ян. Склавини і анти на теренах України. Сусіди давніх слов'ян. Етногенез українського народу. Утворення держави у східних слов'ян. Концепції походження Києворуської держа-ви. Термін «Русь». Аскольд. Перші князь Русі-України. ***№ 3***	2	*Опрацювати Лазарович с.32-46, Власов с.13-21; тести виписати; політику князів.*

4.	**Розквіт Київської держави. Поліцентричність Руської держави.** Розквіт Київської держави. Хрещення Володимира. Ярослав Мудрий. Боротьба Ярославичів. Володимир Мономах. Занепад Київської держави з другої половини XI ст. Посилення удільних князівств. Розвиток князівств в XII – першій половині XII ст. ***№ 4***	2	*Опрацювати Лазарович с.47-60, Власов с.23-27; тести таблиця;*
5.	**Політичний та соціально-економічний устрій, господарське життя Києворуської держави.** «Князі», «бояри», «снеми». Правове становище різних верств. Суспільний устрій. Господарство. Села і міста. Ремесла та торгівля. **Королівство Руське (Волинсько-Галицьке князівство**). Правління династії галицьких Ростиславичів та династії волинсько-галицьких Романовичів. Роман Мстиславич. Походи монголів на Русь. ***№ 5***	2	*Опрацювати Власов с.28-29, 41-42; таблиці.*
6.	**Руські удільні князівства середини XIV– на початок XVI ст.** Інкорпорація руських земель до складу Великого князівства Литов-ського, Польського королівства та інших держав. Політика великих литовських князів. Русь як окремий регіон у Польському королівстві. Передумови польсько-литовської інтеграції. Велике князівство Руське. Ліквідація удільних князівств. Причини та джерела появи козацтва. Створення Запорозької Січі. Д. Вишневецький. ~~Кримське ханство~~. Суспільні відносини на теренах сучасної України в XIV – XV ст. Сільське господарство. Міста, магдебурзьке право. Ремесла і торгівля. ***№ 7***	2	*Опрацювати Лазарович с.78-84,97-108 ; Власов с.52-58.*
7.	**Українські землі середини XVI – першої половини XVII ст.** Ранній новий час. Люблінська унія та її наслідки. Землі Русі-України в Речі Посполитій. Суб'єктність українських воєводств та концепція Русі як третього члена Речі Посполитої. Множинні ідентичності. Суспільна організація та соціально-економічні відносини. Українська шляхта. Селяни та їхнє становище: кріпацтво чи підданство? Литовські статути. Устрій та військово-політична організація Січі. Реєстровці. Гетьман П. Конашевич Сагайдачний. Хотинська війна. Церковно-релігійні відносини. Православні братства в Україні. Становище православної церкви на передодні Унії. ***№ 8***	2	*Опрацювати Лазарович с.84-88; Власов с.72-77; 87-88; тести.*
8.	**Утворення козацької держави. Руїна. Війна за суверенітет козацької держави другої половини XVII ст.** Становище Війська Запорозького після смерті Б. Хмельницького. Основні напрями внутрішньої та зовнішньої політики І. Виговського. Гетьман Ю. Хмельницький. Політичне життя в другій половині XVII ст. Спроби об'єднання українських земель. П. Дорошенко, Д. Многогріш-ний, І. Самойлович. Бучацький і Бахчисарайський мир. «Вічний» мир. ***№ 11***	2	*Опрацювати с.142-160*
9.	**Українські землі під владою Російської та Австрійської імперій у першій половині XIX ст.** Адміністративно-територіальний устрій українських земель у складі імперій. Криза кріпосництва і розвиток капіталістичних відносин. Нова модель соціально-економічного розвитку Півдня України. Соціальні та політичні рухи. «Українське питання» в баченні російської влади. Характер політики австрій-ського уряду щодо українців. Реформи Марії-Терези та Йосифа II **Українські землі у другій половині XIX ст.** Ліквідація кріпацтва та реформи 1860–1870-х рр. Модернізація промисловості й сільського господарства. Формування робітництва. Українські підприємці. Взаємини між підприємцями і найманими	2	*Опрацювати с.189-196, 199-203, 209-212, 218-221.*

	робітниками. Зміни в політичному становищі західноукраїнських регіонів у зв'язку з перетворенням Австрійської імперії на Австро-Угорську. Особливості соціально-економічного розвитку західно-українських регіонів. Пореформені зміни в становищі селянства. Нафтова промисловість. Кооперативний рух. Трудова еміграція. ***№ 13***		
10.	**Україна на початку XX ст**. Індустріальна модернізація. Монополізація. Регіональна спеціалізація. Кооперативний рух. Український національно-культурний рух в Наддніпрянській у роки першої російської революції (1905–1907 рр.). Політична ситуація 1907–1914 рр. ТУП. Діяльність політичних, національно-культурних і військово-спортивних організацій на західноукраїнських землях. Боротьба за український університет. Українці у Австрійському парламенті. Церковне життя. А. Шептицький. **Україна в роки Першої світової війни.** Війна та українські політичні сили. Головна українська рада. Союз Визволення України. Політика Російської імперії та Австро-Угорщини на українських землях. ***№ 16***	2	*Опрацювати с.234-252*
11.	**Початок української революції 1917 р.** Початок Української революції I і II Універсали УЦР. Загострення конфлікту УЦР з Тимчасовим урядом Росії. Українська Народна Республіка Кримська Народна Республіка. Початок агресії більшовицької Росії проти УНР. Перша війна радянської Росії проти УНР. Проголошення незалежності УНР. Похід П.Болбочана на Крим ***№ 17***	2	*Опрацювати с.253-290, конспект*
12.	**Україна (УСРР) в умовах встановлення та закріплення радян-ського тоталітарного режиму.** Встановлення більшовицького режиму. Входження України до складу СРСР. Повстанський рух в Україні. Голод 1921–1923 рр. Впровадження непу в Україні. Хлібозаготівельні кризи 1927–1929 рр. Форсована індустріалізація. Перехід до планової економіки. Здобутки, прорахунки та наслідки індустріалізації. Розкуркулення та насильницька колекти-візація. Доля приватних сільських господарів та їхніх господарств. Зміни у житті, побуті й психології селян. Примусові хлібозаготівлі. Голодомор 1932–1933 рр. в Україні. ***№ 19***		
13.	**Західноукраїнські землі у міжвоєнний період.** Особливості розвитку українських етнічних у складі Польщі. Осадництво. Промисловість і сільське господарство. Українська коопе-рація. «Пацифікація». Українське народно-демократичне об'єднання. Організація українських націоналістів (ОУН). Економічне і соціальне становище українського населення Румунії. Діяльність українських політичних партій і рухів. Культурне життя буковинців і жителів української Бессарабії. Економічне, соціальне та культурне життя закарпатців. Течії у громадсько-політичному житті українців: русофільство, русинство, українофільство. Карпатська Україна. «Карпатська Січ». А. Волошин. Українська політична еміграція. Українські політичні партії та громадсько-освітньо-культурні центри в екзилі. ***№ 21***	2 -	*Опрацювати с.324-346, конспект*
14.	**Україна в період Другої світової війни (1939 – 1945 рр.).** Українське питання у міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Пат Молотова-Ріббентропа та Україна. Початок Другої світової війни. Радянізація Західної України. Напад Німеччини на Радянський Союз. Окупація України військами Німеччини. Колабораціонізм. Масове знищення людей. Голокост. Рух Опору. Проголошення Акта відновлення Української Держави Утворення. УПА. Бої на Лівобережжі влітку-восени 1943 р. Звільнення Києва. Вигнання німецьких військ та їх	2	*Опрацювати с.348-371, конспект*

	союзників із Правобережної та Південної України. Депортація корін-них народів Криму. ***№ 22***		
15.	**Україна в перші повоєнні роки (1945 – початок 50-х рр.).** Україна – співзасновниця ООН. Встановлення кордонів УРСР. Україна в ООН. Відбудовчі процеси. Голод 1946–1947 рр. Відновлення політики радянізації Західної України. Придушення визвольного руху. Операція «Вісла» та «Захід». Ліквідація УГКЦ. Ідеологічні процеси. Культура кінця 40-х – початку 50-х рр. Зміцнення тоталітарного режиму. Ідеологічний наступ сталінщини на спроби культурно-національного відродження. «Ждановщина». Чистка національних кадрів. Радянська пропаганда та викривлення історичної пам'яті. ***№ 23***	2	*Опрацювати с.371-383, конспект*
16.	**Україна в умовах лібералізації суспільства (1952–1964 рр.).** Зміна влади після смерті Й. Сталіна. Входження Кримської області до складу УРСР. Початок лібералізації суспільного життя. Відлига. Реабілітація жертв сталінських репресій. Повстання українців у сталінських таборах. Розвиток промисловості. Науково-технічна революція та її наслідки для української економіки. **Україна в період загострення кризи радянської тоталітарної системи (середина 60 – початок 80-х рр. XX ст.).** Спроби реформування командної економіки в другій половині 60-х рр. Посилення бюрократичного централізму. Ідеологічні орієнтири партійно-радянського керівництва. П. Шелест, В. Щербицький. Консти-туція УРСР 1978 р. Наростання економічної кризи. Уповільнення темпів зростання промисловості. Неефективність колгоспного ладу. Провал Продовольчої програми. Етно-соціальні зміни в УРСР. Життєвий рівень населення. ***№ 24***	2	*Опрацювати с. 385-390; конспект, таблиця, роздатки Опрацювати с. 393-397; таблиця, роздатки*
17.	**Розпад Радянського Союзу і відродження незалежності України.** Політика «прискорення» та її наслідки в Україні. Шахтарські страйки. Рівень життя населення. «Гласність» і лібералізація. Формування національних громадських організацій і об'єднань. Релігійне відродження. Національні громадські організації і об'єднання кінця 80-х рр. Формування багатопартійної системи. Декларація про державний суверенітет України. Проголошення незалежності України. ***№ 26***	2	*Опрацювати с. 409-421; таблиця, роздатки*
18.	**Україна в умовах незалежності. Становлення української держави.** Референдум 1 грудня 1991 р. і вибори Президента України. Державотворчі процеси. Основні тенденції розвитку економіки в другій половині 90-х рр. Пошуки шляхів стабілізації на початку XXI ст. Соціальна диференціація суспільства.-Будапештський меморандум. Рада Європи. **Творення нової України (кінець XX – початок XXI ст.).** Спроби встановлення авторитарного режиму в 2010–2013 рр. Соціально-економічний та політичний розвиток України на початку XXI ст. Загострення дискусій навколо геополітичного вибору України. Євромайдан. Президентські вибори 2014 р. Соціально-економічний розвиток у 2014–2022 р. Широкомас-штабне вторгнення російських військ у 2022 р. ***№ 27***	2	*Опрацювати с. 428-449; таблиця, Опрацювати с. -449-526; таблиця,*
	Усього	**36 год.**	

5. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ»

для студентів спеціальності І1 Стоматологія (ОПП «Стоматологія ортопедична»)

№ з/п	Назва теми, зміст заняття	Обсяг навчаль-них занять (год.)	Джерело інформації *Власов, Історія України: комплексне видання, 2025 Лазарович М. Історія та культура України : підручник,2024*
1.	**Волинсько-Галицьке князівство (Королівство Руське)**. Данило Галицький та його наступники. Особливості підпорядкування Волинсько-Галицького князівства («держави Романовичів») та інших князівств Русі-України Монгольській імперії. Боротьба галицько-волин-ських князів з монголами. «Вигасання» династії Романовичів та боротьба претендентів за державну її спадщину. **Культура і духовність українців Київської та Волинсько-Галицької держави**. Освіта. Література. Види письма та книжкові пам'ятки. Особливості давньо-українського мистецтва. Архітектура: дерев'яна і кам'яна. Оборонне, житлове і культове будівництво. Видатні архітектурні пам'ятки Русі. Давньоукраїнська скульптура. Музика. Історичне значен-ня культури Київської та Волинсько-Галицької держави. ***№6***	2	*Практичні завдання, тести; Лазарович ст.67-78, Власов с.29-32.*
2.	**Культура руських удільних князівств та українських земель середини XIV – на початку XVI ст.: між традиціями, європейськими та східними традиціями.** Формування староукраїнської («руської», «живої») мови. Культура українських земель як система цінностей. Пам'ятки культури XIV–XVI ст. Архітектура, образотворче мистецтво. Релігійне життя. **Церковно-релігійні відносини кінця XVI – на початку XVII ст.** Брестська церковна унія: передумови та наслідки. Посилення націо-нально-релігійного гноблення. П. Могила. Роль церкви у збереженні самобутності українського народу. **Культура другої половини XVI – початку XVII ст. Український Ренесанс** Книгодрукування. Освіта та наука. Братські школи. Острозька слов'яно-греко-латинська школа. Єзуїтські колегії. Київська (Києво-Моги-лянська) колегія. Містобудування, архітектура, образотворче мистецтво, література XVI – першої половини XVII ст. Полемічна публіцистика. Віршування. Драматичні жанри та театр. іконопис, нове художнє мистецтво. ***№ 9***	2	*Практичні завдання, тести; Власов с. 58-61, 78-81, 88, 91-94. ілюстрації.*
3.	**Козацька революція середини XVII ст.** Початковий етап війни (1648–1649 рр.). Зборівський мир. Відновлення української державності. Формування державних інституцій і активі-зація зовнішньополітичної діяльності уряду Б.Хмельницького. Молдав-ські походи Б. Хмельницького. Битва під Берестечком і Білоцерківський мир. Битви під Батогом і Жванцем. Переяславська Рада. Завершальний етап Визвольної війни. Воєнні дії 1654–1657 рр. Посягання Москов-ського царства на суверенітет Козацької держави. ***№ 10***	2	*Практичні завдання, тести; Лазарович с. 124-141; Власов с.99-110; ілюстрації.*
4.	**Україна та ранньомодерні імперії наприкінці XVII – у XVIII ст. Розвиток Гетьманщини, Південної та Правобережної України. Козацьке бароко. Культурні надбання та цінності Гетьманщини та Правобережної України.** Гетьман І. Мазепа. Союз І. Мазепи з Карлом XII. Гетьман у еміграції П. Орлик. Обмеження Української автономії в першій половині XVIII ст.	2	*Опрацювати с.161-185; тести, Опрацювати тези проектів*

	Гетьман К. Розумовський. Ліквідація Гетьманату. Посилення антиу-країнської політики російського царизму. Ліквідація Запорозької Січі 1775 р. і скасування козацької автономії. Історичне значення Геть-манської держави. Становище українських земель під владою Речі Посполитої в кінці XVII–XVIII ст. Культура українського бароко. Стильові і жанрові особливості образотворчого мистецтва XVII – XVIII ст. Український портретний живопис. Зародження пейзажного і побутового живопису. Специфіка іконопису. Гравюра. Традиційні і нові літературні жанри. Бурлескно-травестійні твори. Розвиток громадської і любовної лірики. Мемуарно-історична проза. Творчість Г. Сковороди. Книгодрукування. Форму-вання музичної освіти в Україні. Театр козацького бароко. Шкільний театр. Містерія, мораліте, інтермедії, інтерлюдії. Драми Г. Конисського, Ф. Прокоповича, Д. Туптала та ін. Вертепні вистави. ***№ 12***		
5.	**Національне відродження у першій половині XIX ст.** Початковий етап національного відродження. Становлення української інтелігенції. Початок українського національного руху («національне відродження») в Наддніпрянській Україні. Харківський осередок українського руху. Кирило-Мефодіївське братство. «Руська трійця». Революція 1848 р. Головна Руська Рада. **Культура та духовне життя першої половини XIX ст.** Розвиток науки та філософської думки. Харківський, Київський, Новоросійський університети. Зародження фольклористики. Історичні дослідження (Д. Бантиш-Каменський, М. Костомаров, П. Куліш, М. Маркевич). Освіта. Недільні школи в Галичині і Закарпатті. Мовне питання (О. Павловський, І. Войцехович, І. Срезневський). Формування національних образів українського життя в творах художньої літератури (Т. Шевченко, Г. Квітка-Основ'яненко). Перехід від аматорського до професійного театру (І. Котляревський, Г. Квітка-Основ'яненко). Діяльність М та П. Куліша. Декоративно-прикладне та ужиткове мистецтво. Портретний живопис, пейзаж. Класицизм у архітектурі. ***№ 14***	2	*Опрацювати с.196-00,203-209,212-229 Тести.*
6.	**Національний рух у другій половині XIX ст.** Культурно-просвітницький етап національного руху. Громадівський рух. Валуєвський циркуляр. Емський указ. Криза громадівського руху. М. Драгоманов і зародження українського соціалізму. Братство тарасів-ців. Народовці. Народовська політика «нової ери». Поява українських політичних партій в Галичині. Налагодження контактів Київської громади з галицькими народовцями. Зародження ідеї «соборної України. Процес політизації українського суспільства та визвольного руху. **Культура України середини XIX ст. – початку XX ст.** Освіта та наука, університетська освіта. Формування національних образів українського життя в творах художньої літератури (М. Гоголь, Марко Вовчок, Панас Мирний, І. Нечуй-Левицький, І.Франко). Українське мистецтво XIX ст. Архітектура. Стиль модерн (В.Городецький, Г. Гай, О. Бекетов, В.Кричевський, К. Жуков). Образотворче мистецтво. Скульптура (М. Паращук, А. Попель, О. Архипенко, І. Кавалерідзе). Товариство пересувних художніх виставок. Музичне мистецтво. Творчість композиторів М. Лисенка, К. Стеценка, М. Леонтовича, С. Людкевича. Виникнення модернізму у творчості письменників початку XX ст. Модерн в архітектурі. Реалізм художників старшого покоління: М. Пимоненко, М.Самокиш. Творчість митців, орієнтованих на західноєвропейський живопис (О. Мурашко, М. Бойчук, Г. Нарбут ін.). Театральне та музичне мистецтво. Діяльність М. Садовського, П. Саксаганського, А. Бучми, Г. Юри. Музично-хорове і хореографічне мистецтво (М. Лисенко, М. Леонтович, Б. Лятошинський, М. Вериківський). ***№ 15***	2	*Проекти, доповіді, тести*

7	**Українська державність в 1918–1921 рр.** Мирний договір із Центральними державами у Брест-Литовську. Внутрішня та зовнішня політика Гетьмана П. Скоропадського. Утворення Директорії. Військо-ва присутність Антанти на півдні України. Друга війна УНР із Росією. Наступ об'єднаних українських армій на Київ. Листопадовий зрив. Проголошення ЗУНР. Початок українсько-польської війни. Злука УНР і ЗУНР. УНР в кільці оточення. Радянська окупація України. «Червоний імперіалізм». Холодноярська республіка. Варшавська угода та війна з радянською Росією. Боротьба за Україну у 1920 р. Другий Зимовий похід. Уроки національної революції. ***№ 18***	2	
8.	**Суспільно-політичне, національно-культурне життя в УСРР (УРСР) у 20-х – 30-х рр. XX ст. Національне відродження. «Розстріляне відродження».** Політика влади у царині культури. Українізація 20-х рр. Розвиток освіти. Діяльність Всеукраїнської академії наук. Розмаїття літературного життя: «Плуг», «Гарт», ВАПЛІТЕ, «Молодняк», ВУСПП, «неокласики». Лесь Курбас. Драматургія М. Куліша. Український мистецький авангард. Національно-культурне будівництво національ-них меншин. Релігійне життя в Україні. Хлібозаготівельні кризи 1927–1929 рр. Згортання «українізації». Великий терор. Досягнення науки та гальмівні чинники її розвитку культури. Література і мистецтво. «Розстріляне відродження». Ліквідація УАПЦ. «Безбожна п'ятирічка». ***№ 20***	2	*Опрацювати с.294-323, тести.*
9	**Опозиційний рух дисидентів в період лібералізації та «відлиги». Процеси в культурі та духовному житті.** «Шістдесятництво». КТМ «Сучасник». «Пролісок» Українська робітничо-селянська спілка. Л. Лук'яненко. Антирелігійні кампанії. Науково-технічна революція. Українська культура середини 50-х – у 80-ті рр. Реформи освіти. Здобутки і проблеми науки. Посилення руси-фікації. «Відлига» в українській літературі та у мистецтві. **Опозиційний рух 60-х – у 80-ті рр. Культура та духовне життя: проблеми та досягнення.** Форми діяльності дисидентів 60–80-х рр., їхні політичні вимоги, боротьба за національне визволення. Дисидентський рух: течії, форми та методи боротьби. В.Чорновіл. Стус. І Драч. Українська Гельсінська група. Кримськотатарський національний рух. «Радянська/совєтська», імперська vs українська національна ідентичності. «Суперечливі тенденції в розвитку української культури брежнєвського «застою». «Соцреалізм». Втрата національної своєрідності в архітектурі місто-будування. Фольклорне мистецтво. Українське поетичне кіно. Професійні мистецькі колективи. ***№ 25***	2	
10	**Україна в умовах незалежності. Становлення української держави.** Особливості розбудови законодавчої, виконавчої та судової влади в Україні. Прийняття Конституції. **Творення нової України (кінець XX – початок XXI ст.).** Президентські вибори 2004 р. «Помаранчева революція». Основні тенденції суспільно-політичного життя в 2005–2009 рр. Спроби встановлення авторитарного режиму в 2010–2013 рр. **Культурні процеси в незалежній Україні.** Основи законодавства про культуру, мови, освіту. Входження України до єдиного європейського та світового освітнього простору. Національна культура в умовах мультикультуризму. Проблеми національної самоідентифікації украї-нців. Повернення до української культури творчої та художньої спадщини визначних діячів та представників діаспори. Проблеми розвитку української культури на сучасному етапі. Необхідність реформування культурної політики. Українська культура – самобутнє явище світової культури. Українське художнє мистецтво та кінематограф.	2	*Опрацювати с. 390-392, 397-407; таблиця, роздатки*

	№ 28		
	Усього	**20 год.**	

6. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ»

для студентів спеціальності І1 Стоматологія (ОПП «Стоматологія ортопедична»)

№ з/п	Назва теми	Зміст завдання	Обсяг самос-тійної роботи (год.)	Джерело інформації, тип роботи
1.	**Початки людської цивілізації. Стародавня історія України.**	Первісне мистецтво. Релігійні вірування.	2	*конспект*
		Побут, вірування жителів античних міст Північного Причорномор'я.	1	*повідомлення*
2.	**Русь-Україна (Київська держава).**	Кочові народи степів України X–XIII ст.	2	*виписати тези*
3.	**Руські удільні князівства у XIV – початок XVI ст.**	Кримське ханство. Набіги кримського війська на українські землі.	2	*повідомлення*
4.	**Українські землі у складі Речі Посполитої XVI – перша половина XVII ст.**	Козацько-селянські повстання у кінці XVI – 20–30-х рр. XVII ст.: причини,хід, наслідки	3	*заповнити таблицю*
5.	**Утворення козацької держави. Війна за суверенітет козацької держави другої половини XVII ст.**	Освоєння Слобожанщини. Устрій та військово-політична організація Запорозької Січі в зазначений період.	3	*опрацювати ст. 100-101 тези*
6.		Модель і структура козацької держави: територія, устрій, військо, судочинство.	1	*повідомлення*
7.	**Україна та ранньомодерні імперії наприкінці XVII – у XVIII ст. Розвиток Гетьманщини, Південної та Правобережної України.**	Південь України в контексті російсько-турецьких воєн. Поділи Речі Посполитої. Нове політичне розчленування України Ро-сійською та Австрійською імперіями.	2	*опрацювати ст. 160-162 тези*
8.		Визвольні повстання 1702–1704 рр. Гайдамацькі рухи 1730–1760-х рр. Рух опришків. О. Довбуш.	1	*опрацювати конспект*
9.	**Українські землі під владою Російської та Австрійської імперій у першій половині XIX ст.**	Масони. Діяльність декабристів в Україні. Вплив польського повстання 1830–1831 рр. на національне життя в Україні.	1	*опрацювати ст. 180-162, тези*
10.	**Українські землі у другій половині XIX ст.**	Польський, єврейський та кримсько-татарський рухи в Україні. Кримсько-татарське національне відродження.	2	*повідомлення*
11.	**Україна на початку XX ст.**	Політизація українського національного руху. Поява перших партій.	2	*заповнити таблицю*
12.	**Україна в роки Першої світової війни.**	Воєнні дії на території України в 1914–1917 рр. Бойовий шлях УСС.	2	*заповнити таблицю*
13.	**Початок української революції 1917 р. Українська державність в 1918–1921 рр.**	Культурно-освітня діяльність громадських організацій. Подвижництво творців та діячів культури, їх внесок у вітчизняну й світову культуру. Релігійне життя.	2	*повідомлення*
14.	**Західноукраїнські землі у міжвоєнний період.**	Культурне життя. «Просвіти». Вища, середня і початкова освіта. Утраквістичні школи. Діяльність греко-католицької церкви. Львівський «таємний» університет.	1	*виписати тези*
15.	**Україна в умовах політичної та економічної лібералізації суспільства (1952–1964 рр.).**	Аграрна політика у другій половині 50-х – першій половині 60-х рр. XX ст. Хрущовські «надпрограми» на селі. Соціальна політика.	2	*виписати тези*

16.	**Україна в умовах незалежності. Становлення української держави.**	Багатовекторність зовнішньої політики України. Відносини з ЄС та НАТО.	2	*виписати тези*
17	**Творення нової України. Європейський вибір України. Російсько-українська війна.**	Революція Гідності. Окупація та анексія росією Криму. Збройна агресія росії на сході України. АТО.	3	*виписати тези*
		Усього	**34 год.**	

7. ТЕМИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ»

для студентів спеціальності І1 Стоматологія (ОПП «Стоматологія ортопедична»)

№ з/п	Назва теми	Зміст заняття	К-ть балів	Домашнє завдання, тип роботи
1.	Світ, людина і боги: еволюція релігійних уявлень на території України (трипільці – скіфи – ранні слов'яни).	Проаналізувати релігійні уявлення трипільців, скіфів і ранніх слов'ян та показати, як змінювалося уявлення людини про світ, природу і надприродне.	5,10	доповідь, проєкт
2.	«Волинь: походження назви та історичний розвиток від заселення до доби Київської Русі».	Походження назви «Волинь», Природно-географічні умови Волині, Заселення території Волині в давнину, Волинь у період формування Київської Русі	5,10	доповідь, проєкт
3.	Чи була Київська Русь спільною державою східних слов'ян?	Історіографічні підходи, українська та російська інтерпретації спадщини Київської Русі, політичне використання історії.	5,10	доповідь, проєкт
4.	Прийняття християнства: духовний вибір чи політичний розрахунок Володимира Великого?	Причини хрещення Русі, міжнародний контекст, наслідки для культури та державності.	5,10	доповідь, есе
5.	Виникнення українського козацтва та його роль у боротьбі з турецькою агресією в XVI–XVII ст.	Причини виникнення українського козацтва; організація та діяльність Запорозької Січі; участь козаків у боротьбі проти Османської імперії та Кримського ханства; значення козацтва для захисту українських земель.	5,10	доповідь, есе
6.	Переяславська рада 1654 р.: союз, залежність чи історична помилка?	Умови домовленостей, різні історичні оцінки, наслідки для української автономії.	5,10	доповідь, проєкт
7.	Повстання під керівництвом гетьмана Івана Мазепи: причини і наслідки.	Передумови та причини виступу гетьмана Іван Мазепа; українсько-шведський союз; перебіг подій і поразка під Полтавою; політичні наслідки для Гетьманщини та обмеження її автономії.	5,10	доповідь, есе
8.	Українське бароко (XVII–XVIII ст.)	Передумови формування українського бароко; його характерні риси в архітектурі, літературі та образотворчому мистецтві; поєднання європейських барокових традицій із козацькою культурою; значення стилю для розвитку української духовної та національної традиції.	5,10	доповідь, есе
9.	Політика російського царизму щодо ліквідації української державності (кінець XVII–XVIII ст.)	Причини обмеження автономії Гетьманщини; ліквідація Запорозької Січі; запровадження імперських	5,10	доповідь, есе

		адміністративних структур; наслідки для української державницької традиції.		
10.	Заборона української мови в XIX ст.: ефективна імпер-ська політика чи каталізатор національного руху?	Валуєвський циркуляр, Емський указ, реакція української інтелігенції.	5,10	доповідь, презентація
11.	Тарас Шевченко: поет, пророк чи політичний бунтар?	Роль Шевченка у формуванні національної свідомості, політичний зміст його творчості.	5,10	доповідь, есе
12.	Ліквідація Гетьманщини: кінець української автономії чи неминучий імперський процес?	Причини скасування гетьманства, роль Катерини II, наслідки для української політичної еліти.	5,10	доповідь, презентація
13	Політика русифікації в Україні у XIX ст.: методи та наслідки	Освіта, адміністрація, церква як інструменти русифікації, вплив на українське суспільство.	5,10	доповідь, проєкт
14	Не вмирає душа наша, не вмирає воля» (Тарас Шевченко в культурному житті XIX ст.)	Місце Тараса Шевченка в національному відродженні; ідеї свободи й гідності у творчості; вплив на формування української самосвідомості; значення спадщини для розвитку культури.	5,10	доповідь, проєкт
15	Радянська модернізація України: прогрес ціною людських втрат	Індустріалізація, колективізація, соціальні наслідки для українського суспільства.	5,10	доповідь, проєкт
16	Українська революція 1917 р.: національний рух чи наслідок розпаду імперії?	Соціальні й національні чинники революції, роль Центральної Ради, межі української суб'єктності.	5,10	доповідь, проєкт
17	Політика «українізації» 20-х рр.: щирий курс чи тимчасовий маневр?	Досягнення українізації, причини згортання, наслідки.	5,10	доповідь, презентація
18	«Розстріляне відродження»: знищення культурної еліти України	Причини репресій, постаті діячів, культурні втрати.	5,10	доповідь, проєкт
19	Історія як інструмент пропаганди: міф «Ленін створив Україну»	Механізми історичної маніпуляції, приклади використання міфу в сучасній інформаційній війні	5,10	доповідь, проєкт
20	Насильницька колективізація. Голодомор 1932–1933 рр.	Причини і методи проведення колективізації; механізми створення голоду; масштаби та демографічні втрати; історичні та морально-політичні наслідки.	5,10	доповідь, проєкт
21	Проблеми людини, нації та культури у творчості українських модерністів (Микола Хвильовий, Микола Зеров, Олександр Олесь)	Світоглядні засади модернізму; осмислення національної ідентичності; конфлікт особистості й тоталітарної системи; значення творчості для української культури XX ст.	5,10	доповідь, проєкт
22	Соціально-економічне та суспільно-політичне становище України (друга половина 1960-х – перша половина 1980-х рр.)	Особливості економічного розвитку в умовах «застою»; політичний режим і роль партійного керівництва; дисидентський рух; стан культури та повсякденного життя.	5,10	доповідь, проєкт
23	Тоталітаризм – трагедія вітчизняної культури XX ст.	Ознаки тоталітарного режиму; ідеологічний контроль над мистецтвом; репресії проти діячів культури; наслідки для розвитку української науки й літератури.	5,10	доповідь, проєкт

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. За джерелом інформації.

Словесні: лекція (традиційна, проблемна) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій, пояснення, розповідь, бесіда (репродуктивна, евристична), дискусія, проблемний виклад.

Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація і використання відео- та аудіо джерел і матеріалів.

Практичні: виконання індивідуальних та творчих завдань, розв'язання тренувальних тестів; проєктна робота; виконання вправ в режимі «online»; конспектування та обговорення історичних та культурологічних джерел, написання, підготовка тез на студентську науково-практичну конференцію.

За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача, самостійна робота студентів з книгою (читання, реферування, складання алгоритму (плану) дій, складання тез), виконання індивідуальних навчальних проєктів.

2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

навчальні дискусії; пізнавальні ігри; створення ситуації пізнавальної новизни; *створення ситуацій зацікавленості* (метод цікавих аналогій тощо).

3. Бінарні методи: наочно-ілюстративний, наочно-практичний, словесно-інформаційний, словесно-дослідницький.

4. Інноваційні методи та прийоми навчання: *мозковий штурм, мобільне навчання, сторітеллінг, скетчноутінг.*

5. Цифрові технології навчання: *он-лайн трансляції, інтерактивні карти.*

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Форма контролю	Методи контролю
Поточний контроль	Участь у дискусіях; написання конспектів у формі тез; індивідуальне та фронтальне опитування; тестування; оцінювання практичних та індивідуальних завдань; створення, презентація та захист проєктів; аналіз історичних ситуацій; письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи тощо); написання есе. Контроль складової робочої програми, що освоюється під час самостійної роботи, проводиться: шляхом перевірки конспектів, виступу на практичних заняттях; письмових робіт.
Модульний контроль	Написання тестових робіт відкритого і закритого типу, усне опитування, виконання індивідуальних завдань, контрольні письмові роботи.
Підсумковий контроль	Семестрові модульні контролі (у формі заліку), ПМК (у формі екзамену). На підготовку та складання екзамену передбачено 1 кредит (30 годин) ЄКТС, що включає аудиторне проведення екзамену, систематизацію навчального матеріалу, консультації та самостійну підготовку здобувачів освіти. Час, відведений на підготовку та складання екзамену, входить до загального обсягу навчального навантаження здобувачів освіти та враховується під час формування графіка освітнього процесу. Виділений кредит є одиницею виміру обсягу навчальної дисципліни та не передбачає виділення окремих аудиторних годин.

10. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЕТАПНОГО/ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ (МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ (СМК, ПМК); ЗАЛІК, ІСПИТ)

МОДУЛЬ 1 (СМК у формі семестрового заліку)

1. Найдавніше населення кам'яного віку на території України.
2. Енеоліт. Трипільська культура (IV–III тис. до н. е.).
3. Античний світ та Україна.
4. Східні слов'яни: походження, суспільний устрій. Формування союзів племен.
5. Утворення Київської держави (Русі-України). Перші князі: Олег, Ігор, Ольга і Святослав.
6. Розквіт Київської держави за часів Володимира Великого та Ярослава Мудрого. Правління Володи-мира Мономаха.
7. Поліцентричність Київської держави (XII – початок XIII ст.). Галицько-Волинська держава.
8. Політичний і соціальний устрій Київської держави.
9. Надбання української культури часів Київської та Галицько-Волинської держави.
10. Руські удільні князівства у складі Великого князівства Литовського (середина XIV–XV ст.).
11. Княжіння Вітовта та Свидригайла. Культура й духовність.
12. Інкорпорація українських земель Польщею в XIV–XV ст. Буковина і Закарпаття. Кримське ханство. Культура й духовність.
13. Люблінська унія. Соціально-економічний розвиток українських земель XVI – у пер. полов. XVII ст.

14. Релігія та церква в Україні у другій половині XVI – першій половині XVII ст.
15. Культура України другої половини XVI – першої половини XVII ст.
16. Українське козацтво. Запорозька Січ. Гетьман Петро Сагайдачний.
17. Козацько-селянські повстання кінця XVI – першої третини XVII ст.
18. Причини та початок Національно-визвольної війни (Козацької революції) під проводом Богдана Хмельницького. Перші битви. Зборівська угода.
19. Продовження Національно-визвольної війни під проводом Богдана Хмельницького (1651–1654 рр.). Військові дії 1655–1657 рр.
20. Козацька Україна у 50–60-х рр. XVII ст. Руїна. Гетьманування Петра Дорошенка.
21. Гетьманування Дем'яна Многогрішного та Івана Самойловича. Занепад козацької держави у 80-х рр. XVII ст.
22. Гетьманування Івана Мазепи. Гетьманщина в роки Північної війни.
23. Діяльність Гетьманів Пилипа Орлика, Павла Полуботка та Данила Апостола.
24. «Золота осінь» Гетьманату часів Кирила Розумовського. Ліквідація Гетьманщини та Запорозької Січі.
25. Правобережжя і Південна Україна у XVIII ст. Поділи Речі Посполитої.
26. Культура України середини XVII–XVIII ст.
27. Наддніпрянська Україна у першій половині XIX ст. Національне відродження на Наддніпрянщині. Кирило-Мефодіївське братство.
28. Національне відродження в Західній Україні (початок XIX ст.). Події революції 1848 р. на Галичині.
29. Культура України у першій половині XIX ст.
30. Економічний розвиток Наддніпрянської та Західної України у другій половині XIX – на початку XX ст.
31. Громадівський рух (50–70-і рр. XIX ст.). «Братство тарасівців».
32. Діяльність народовців на західноукраїнських землях у другій половині XIX ст.
33. Культура України у другій половині XIX – на початку XX ст.

МОДУЛЬ 2 ПМК (у формі (іспиту (екзамену))

34. Виникнення, лідери та мета перших політичних партій на Західній та Наддніпрянській Україні.
35. Національний рух в Україні під час російської революції 1905–1907 рр. Посилення російського імпер-ського тиску в 1907–1914 рр.
36. Український національний рух в Західній Україні на початку XX ст.
37. Перша світова війна і Україна: ставлення українських політичних сил Росії та Австро-Угорщини до війни.
38. Бої на фронтах та бойовий шлях Українських січових стрільців під час Першої світової війни.
39. Національна революція 1917 р. Утворення Центральної Ради. Перші місяці діяльності УЦР.
40. Україна у період з жовтня по грудень 1917 р. Перша війна радянської Росії проти УНР.
41. Падіння Центральної Ради. Українська держава Павла Скоропадського (квітень-грудень 1918 р.).
42. Утворення Директорії. Війна радянської Росії проти УНР (осінь 1918 – літо 1919 рр.).
43. Утворення ЗУНР. Акт Злуки. Українсько-польська війна (1918–1919 рр.).
44. Україна у боротьбі за збереження держави (осінь 1919–1920 рр.). Україна в радянсько-польській війні. Завершення національної революції.
45. Встановлення комуністичного тоталітарного режиму в Україні (20-ті рр.). Економічна політика радянської влади.
46. Політика «українізації» («коренізації») в УСРР. Національне відродження 20-х рр.
47. Утвердження тоталітарного режиму. Проголошення курсу на індустріалізацію. Перші «сталінські» п'ятирічки (20–30-ті рр. XX ст.).
48. Колективізація України. Голодомор 1932–1933 рр. – геноцид українського народу.
49. Політичні репресії в Україні кінця 20-х – 30-х рр. Доба «розстріляного відродження».
50. Українські землі у складі Польщі у 20-х – 30-х рр. XX ст.
51. Українські землі у складі Румунії та Чехословаччини у міжвоєнний період. Карпатська Україна.
52. Україна на початку Другої світової війни (1939–1941 рр.). Пакт Молотова–Ріббентропа та його наслідки. Захоплення німцями України (1941–1942 рр.).
53. Окупаційна політика нацистів. Рух опору в Україні. Визволення України від нацистів (1942–1944 рр.). Внесок українців у перемогу над нацизмом
54. Україна у перший повоєнний період (1945–1953 рр.). Друга (повоєнна) радянізація Західної України
55. Ідеологічні кампанії кінця 40-х – початку 50-х рр. XX ст. Розвиток науки та культури у перший повоєнний період.
56. Україна в умовах хрущовської суспільної лібералізації 1953–1964 рр. Економічні процеси в УРСР.
57. Шістдесятники. Зародження дисидентського руху (кінець 50-х – початок 60-х рр.).
58. Політичні та економічні зміни у період загострення кризи радянської системи (1965–1985 рр.).
59. Дисидентський рух в Україні у 60–80-х рр.

60. Україна в умовах перебудови (1985–1991 рр.).
61. Незалежна Україна (1991–2000 рр.): політичні, економічні та соціальні процеси.
62. Україна у XXI ст.: політичні, економічні та соціокультурні трансформації.
63. Україна в умовах сучасних міжнародних відносин та глобалізації.
64. Культура та наука України у XXI ст.

11. КРИТЕРІЇ ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ЄКТС

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти здійснюється за 100-бальною шкалою ЄКТС і 4-бальною національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»; для заліків – «зарахо-вано», «не зараховано»).

Увесь курс вивчення освітньої компоненти розподілено на **2 модулі.** Модульний контроль **(МК)** виставляється за результатами оцінювання поточної навчальної діяльності (**ПК**) та модульної контрольної роботи (**МКР**) здобувачів освіти.

При оцінюванні поточної навчальної діяльності студент може отримати за практичне заняття від 3 до 5 балів.

Складові оцінювання	Знання лекційного матеріалу	Виконання і захист практичної роботи	Самостійна робота	Активність на занятті	**Разом**
Ваговий показник	**1 б.**	**2 б.**	**1 б.**	**1 б.**	**5 б.**

Поточний контроль (ПК) розраховується як середнє арифметичне отриманих за усі заняття балів, помножене на 10. **Модульна контрольна робота (МКР)** проводиться після вивчення теоретичного та практичного навчального матеріалу модуля. Письмові відповіді на теоретичні питання модульної контрольної роботи оцінюються залежно від правильності, повноти та логічності викладення матеріалу в межах максимальної кількості балів за МКР відповідно до затверджених критеріїв оцінювання.

Співвідношення між сумою балів за поточну успішність модуля та модульну контрольну роботу визначається таким чином: ПК – 50 балів (min – 30), МКР – 50 балів (min – 30).

Таким чином, модульний контроль **(МК) = ПК** (50 балів) + **МКР** (50 балів) **= 100 балів.**

$$\textbf{ПК} = \frac{\Sigma(\text{сума})\text{поточних балів}}{\text{кількість (число)балів}} \textbf{ x 10.}$$

Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму конвертуються за абсолютними критеріями, які наведено нижче у **таблиці 5** Конвертація балів за критеріями оцінювання, що вміщено у «Положенні про критерії, правила і порядок оцінювання результатів навчальних досягнень здобувачів освіти у ВПНЗ Львівський медичний фаховий коледж «Монада».

Семестровий модульний контроль (СМК) є формою підсумкового контролю результатів навчання здобувачів освіти в межах одного семестру. Результати СМК визначаються за 100-бальною шкалою та фіксуються у двобальній шкалі («зараховано», «не зараховано»). СМК вважається зарахованим, якщо здобувач освіти за результатами модульного контролю набрав не менше 60 балів.

Підсумковий модульний контроль (ПМК) відповідно до навчального плану проводиться у формі **екзамену** після завершення повного курсу дисципліни. Оцінювання рівня знань здобувачів освіти здійснюється **за 100-бальною шкалою** з подальшим переведенням на **національну чотирибальну шкалу** згідно з критеріями оцінювання. Оцінка враховує результати семестрових модульних контролів, а також оцінювання усної відповіді та демонстрацію практичних навичок.

12. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ, МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.

1. Робоча навчальна програма із дисципліни.
2. Конспект занять *(в паперовому чи електронному вигляді).*
3. Технічні прилади, вимірювальна апаратура.
4. *Тестові і контрольні завдання для тематичного оцінювання навчальних досягнень студентів.*
5. Роздатковий матеріал (таблиці, схеми, першоджерела).
6. Підручники та посібники з історії України.
7. Комплексне видання для підготовки до ЗНО та ДПА.
8. Україна : адміністративно-територіальний устрій (1:1,250,000).
9. Європа : політична карта (1:12,000,000).
10. Карта «Друга світова війна» (1939 – 1945) (1:6,000,000).
11. Програмні засоби навчання.
12. Програмні засоби навчання для підготовки студентів до ЗНО в електронних оптичних дисках (CD-ROM).

13.РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основні підручники та навчальні посібники

1. Власов В., Панарін О., Топольницька Ю. Історія України. ЗНО,НМТ 2026. Комплексне видання + типові тестові завдання /КОМПЛЕКТ/ – К. : Літера ЛТД, 2025. – 496 с.
2. Власов В. Історія України : 2000 тестів для підготовки до ЗНО. – К. : Літера ЛТД, 2022. – 296 с.
3. Земерова Т. Історія України. Комплексне видання для підготовки до ЗНО/НМТ 2026. – Тернопіль: Мозаїка, 2025. – 640 с.
4. Історія України : за програмою основ. і ст. шк. + профіл. рівень /Т. Земерова, І. Скирда. – 5-те вид., перероб. і допов. – Х. : Весна, 2021. – 752 с.
5. Панчук І. І. Історія Українки: комплексна підготовка до зовнішнього незалежного оцінювання і державної підсумкової атестації. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2025. – 464 с.

Додаткова література

1. Від трипільців до кіборгів. Коротка історія України: довідник /О. Бажан, Ю. Мицик. – Тернопіль: «Кліо», 2020 – 688с.
2. Греченко В.А. Історія та культура України: підручник. – Харків: ХНУВС, 2017. – 442 с.
3. Грицак Я. Подолати минуле: глобальна історія України. – Київ: Портал, 2025. – 416 с.
4. Ілюстрована історія України. Колекційне видання /М.Грушевський – Київ: Вид-ць Корбуш, 2019. – 720 с.
5. Історія та культура України: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. В. С. Бліхара. – Львів: ПП «Арал», 2018. – 480 с.
6. Історія української культури : хрестоматія : навч. посіб. : для студентів вищ. навч. закл. / Н.А.Латигіна, А.А. Кравченко, І.В. Войціцька, Л. В. Губицький, Н. Ю. Гусєва ; Київ. нац. торг.-економ. ун-т. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. – 315 с.
7. Історія України : підручник / В.А. Качкан, В.М. Левандовський, О.Б. Величко та ін. ; за ред. В.А.Качкана. – 2-е вид. – К. : ВСВ «Медицина», 2018. – 360 с.
8. Історія України: підруч. для студентів неіст. спец. ВНЗ / О. М. Бут та ін.; за ред. М. І. Бушина, О. І. Гуржія; Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : Український літопис, 2016. – 642 с.
9. Лазарович М. В. Історія та культура України : підручник. – Тернопіль : ЗУНУ, 2023. – 731 с.
10. Палій О. Короткий курс історії України. – К. : А-ба-ба-га-ла-ма-га. 2022. – 480 с.
11. Палій О. Історія України. Від княжої доби до Революції гідності» – 3-тє вид. – Київ : К.І.С., 2017. –596 с
12. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності. – Харків: Клуб Сімейного Дозвілля, 2016. – 493 с.
13. Україна в XX ст. (1900–2000): збірник документів і матеріалів / Упорядники: А.Г. Слюсаренко, В.І. Гусев, В.Ю. Король. – К .: Вища школа, 2000. – 251с.
14. Хрестоматія з історії держави та права України: навчальний посібник. / Упорядник А. Чайковський та ін. – К. : «Юрінком Інтер», 2002. – 656 с.
15. Хрестоматія з історії України. Практичний довідник / Уклад. В. В. Воропаєва. – Х. : ФОП Співак В. Л., 2010. – 464 с.
16. Шабанова Ю.О., Тарасова Н.Ю., Дичковська О.Я. Історія української культури. Навчальний посібник для студентів усіх спеціальностей денної та заочної форм навчання. – Дніпропетровськ: В-во Національного гірничого університету, 2012. – 141 с.

Інформаційні ресурси

1. Інститут історії Національної Академії наук України [Електронний ресурс] : офіційний веб-сайт. URL: http://history.org.ua/uk.
2. Історія України. «Готуйся серйоЗНО» [Електронний ресурс] / Видавництво «Розумники». К., 2015. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM).
3. Історія. ЗНО. [Електронний ресурс] : веб-сайт. URL: https://izno.com.ua/.
4. Історія української культури. Ізборник [Електронний ресурс]: веб-сайт. URL: http://litopys.org.ua/istkult/ikult.htm.
5. ЗНО/НМТ-2026 з історії України. [Електронний ресурс] : освітній портал «Історія в школі». URL: https://www.historyua.com/2025/06/22/zno-nmt-2026-z-istoriyi-ukrayiny/.
6. Культура України. Електронна Бібліотека – http://elib.nplu.org/.
7. Мультимедійний курс «Історія України» [Електронний ресурс] / Творча група «AGG» ; текст читають В.Крушинський, Л. Гайдуков. К., 2001. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM).
8. Підготовка до ЗНО [Електронний ресурс] / Освітній портал «Академія» Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Веб-сайт. URL: http://zno.academia. in.ua/course/view.php?id=2.
9. Тренувальне on-line тестування. Підготовка до ЗНО. [Електронний ресурс] / Львівський регіональний центр оцінювання якості освіти. Веб-сайт. URL: http://lv.testportal.gov.ua:8080/.

14. ДОПОВНЕННЯ ТА ЗМІНИ, ЯКІ ВНЕСЕНІ В ПРОГРАМУ

№ з/п	Навчальний рік	Зміст змін та доповнень	Загальна к-сть годин на тему	Дата, номер протоколу засідання ЦК